

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 188.

V Ljubljani, v ponedeljek 19. avgusta 1895.

Letnik XXIII.

Novo Celje.

Malo Celje je postalo svetovnoznano. O Celju so pisali vsi večji evropski časniki, ko se je zaradi slovensko-nemške nižje gimnazije celjske razkoračila nemško-liberalna levica, izstopila iz koalicije ter izpodmaknila prejšnji vladi tla pod nogami. Še šumi in buči zaradi Celja po gozdu nemško-liberalnega časopisa, še sklepajo nemškoliberalne in nacionalne občine nezaupnice omim poslancem, ki so bojazljivo zapustili vsenemško zastavo ter v tretjem branju glasovali za državni proračun s postavko za Celje, še pada celjska slana na ovenelo in preperelo nemško drevo, — a že preti nemški posesti in novi koaliciji nova nevarnost.

Iz Opave se je namreč razširila vest, da je sedanja začasna vlada dovolila vsled pritiska poljskih poslancev poljsko gimnazijo v Tešinu ter obljubila za letos državno podporo, a za prihodnje leto posebno postavko v državnem proračunu.

Nemci, boječ se, da iz nove iskre nastane požar, so odprli vse zatvornice svojih s frazami o zatiranem nemštvu polnih ust. Občinski zastop tešinski je hitro skoval dolgo prošnjo na vlado, da prekliče svoje dovoljenje in podporo poljski gimnaziji. V tej prošnji naglašajo tešinski mestni očetje, da je skrajno razburjeno vse nemško prebivalstvo v Tešinu in sploh v Sleziji. In v istini imajo Nemci več povoda, kričati vsled poljske gimnazije v Tešinu, kakor zaradi treh slovenskih suplentov v Celju. Poljska gimnazija v Sleziji bode vladi odkrila krivico, ki se je godila slovanskemu prebivalstvu, ter dokazala svetu, da Slezija ni nemška posest. V prvi vrsti se bodeta izpraznili obe nemški srednji šoli v Tešinu, kateri so doslej obiskovali poljski učenci; dalje je dvomljivo, da se ustanovi nameravana nemška gim-

nazijska v Frideku, kajti tešinski okraj z neznatnim nemškim prebivalstvom pač ne potrebuje pet nemških srednjih šol.

Največjega pomena pri tem pa je, da je vsled poljske gimnazije v Tešinu nova koalicija, v kateri bi nosila zvonec nemškoliberalna stranka, skoraj nemogoča. Poljaki, ki so navzlic vsem prošnjam tako vstrajno podpirali Slovence in Hohenwartov klub v celjskem vprašanju, gotovo ne bodo odjenjali v tešinskem vprašanju, ki je točka njihovega programa.

Tako bode tešinsko vprašanje pričetek in glasilka novih bojov in povod novi parlamentarni konstelaciji, ki gotovo ne bode po volji in na korist nemškemu liberalcem, a nam ne v škodo.

Črne bukve kmečkega stanu.

10. Argentinijska.

(Dalje.)

Kapitalistični polip se kaže povsod v izrabljanju človeškega dela. Premalo plačano delo bogati delodajalca in mu množi njegov kapital.

Argentinski velmože to ravno tako vedó in se tega prav tako poslužujejo v svojo korist, kakor evropski bankirji, delničarji itd. Vredili so si obdelovanje svojih zemljišč po najpristnejših kapitalističnih načelih.

Tamošnji veleposestniki se ne pečajo s poljedelstvom, marveč samo z živinorejo; zato sejejo k večjemu za krmo potrebno turščico in lucerno. Delavcev imajo zelo malo, večinoma samo pastirje deležnike — puesteros-medianeros. Ko smo opisavali razmere siciljskih pastirjev in poljedelcev, smo tudi omenjali, kakšna je takozvana »mezzadria« ali pol-najem (šp. »medianeria«; franc. »metayage«). Z lepa ni hujšega razmerja delavčevega do gospodarja, kakor to. Iz-

rabljevanje človeških močij ni nikjer tako lahko, kakor pri tem plačilnem redu. O tem nam posebno jasno pričata Sicilija in Andaluzija. Malo stevilo pastirjev, ki so slabo plačani in ki so pri svoji plači še vsled vedno menjajočega se kurza v nevarnosti, časih do polovico svote izgubiti, polni s svojim težkim delom blagajne svojim sebičnim delodajalcem, ki vlečejo vkljub nizkim živinskim cenam najmanj po 6 odstotkov od vrednosti svojega zemljišča in vanj uporabljenega kapitala.

Po čem je plačano delo, se razvidi iz poročila časopisa »La Agricultura«, ki poroča, da je neki tak veliki živinorejec leta 1887 pri vsakih 100 pesih, ki jih je plačal pastirjem, dobil 1400 p. čistega dobička.

Se manj pastirjev bodo potrebovali dobičkalni estancieri (posestniki) odslej, oziroma se ceneje jih bodo dobivali, ker so uvedli letos stroje, s katerimi strižejo ovce; pri tem si prihranjajo 50 odstotkov človeškega dela in 8 odstotkov volne več pridelajo. Letos so tudi podražili meso in s tem se bolj potrl uboge pastirje in delavce.

Rekli smo že, da se argentinski veliki posestniki ne pečajo s poljedelstvom. To prepuščajo priseljencem — laškim kolonom, kakor se imenujejo. Leta 1856 so jeli veliki vlastelini razdeljevati svoja ogromna posestva in jih po posamnih parcelah oddajati evropskim pribeglikom. Navadno so taki reveži, ki so prišli golih rok iskat si sreče v južno Ameriko, dobili od lastnikov vsega, kar koli jim je bilo treba do prve žetve: hrano, kmetijsko orodje, semena itd. Zato so morali dajati določen del pridelkov tedanjemu lastniku.

*) German Avé Lallemant: Aus Argentinien. Neue Zeit 94, 95, str. 424.

LISTEK.

Vesoljnosti.*)

„Vesoljnost jaz sem, ti atom!“
Vesoljnost torej ti, priroda,
A človek jaz — atom samo?
Ti nimaš nad seboj gospoda,
A jaz imam ga in — s teboj?
Ti sama tvoriš, kadar volja
V roké ti stisne jezen bič,
Da rušiš gore, mesta, polja,
Da mene tlačiš v prah in nič?
Ti sama sebi črtaš tir,
Nikakove ne nosiš spona,
Po svoje staviš si zakone?
Vse, kar živi in se premika,
Vse, kar protivi se in stika,
Vse, kar se snuje in presnavlja,
Pod mano, nad menó pojavlja,
Vse vre iz tebe, skrajnji vir?
O moč brezmerne, brez obstanka,
Narodom večna ti uganjka,
Ti strašni izrod brez očeta,
Od koga, česa si spočeta?
Ti samovlast, ti večna sila,

*) Prim. Nove pesmi. 4. Jaz. Anton Aškerc „Ljubljanski Zvon“, 1895, št. 7.

Kedaj, kedaj si se rodila?
Če nič ne vlada nad teboj,
Potem pravečen vznik je tvoj.
Potem ti vodiš svetov krog,
Kot vsega nezaveden bog.

Ne li? — „Zakáj?“ — Ti še vprašuješ?
In izgovarjaš se? Kako?
Atom te čuje. Ali čuješ?
V čegavo čuje te uhó?

„Imam od višjega jaz bitja
Ogromno moč in silo žitja.
Ti v mojem si naročji rojen,
Oblasti moji vés prisojen.
Jaz nimam volje, le nagon,
Ki vame vlil ga je Najviši,
Ki joka tvojega ne sliši,
Ki zdaj gradi in zdaj podira,
Ki dalje me nevzdržno tira.
Brezdalen žije gori — On.
Stvarilno slóvo je izustil,
Iz nič priklical mene v bit
In bežnim vekom naji pustil.
Pozabil naji — sam čestit.“*)
Usoden v meni imaš dom,
Vesoljnost jaz sem, ti atom,
O ne preklinjaj mi očeta,
Njegovi skrbi sva oteta.“

*) Srečen.

In jaz brezumnik sklepam roke
In molim, v solzah se topim,
Nedolžne dvigam mu otroke,
Da milost z njimi mu budim.
In drugi tam Boga preklinja,
Ne pómneč svojih grehov, zmot,
In tvoja moč nas vse prešinja,
Ti hodiš dalje svojo pot.
Vesoljnost ti si, jaz atom.
A ti si mrtva, jaz sem živ.
Kdo si? Kdo pač razreši dvom?
Jaz tebi človek neumljiv
Bolj, nego ti mi neumljiva
In bodi Brahma ali Siwa.
In vendar, kadar tvoja moč
Užiga bliske, stvari noč,
Udarja strele, skale giblje,
Domóve mirne v noči ziblje,
Grozi, da v brezdnó me zagrebe —
Moliti moram, stvar uboga.
A koga molim naj — li tebe?
In za teboj naj molim — kóga?

Atom.

Ubinam gentium sumus!

(Kulturne žrtice.)

(Konec.)

VIII. Še na jedno vprašanje moram odgovoriti.
Ako je vse to resnično, kar si do sedaj, moj dragi,

Posedstva, ki se tako oddajajo, se imenujejo koncesije in merijo navadno 25 ha. Vlastelini jih navadno ne prepuščajo v najem, marveč jih popolnoma v last prodajajo. — Pri tem dero uboge kmetiče, da je groza, vzlasti če priseljenec ne more takoj v gotovini izplačati kupnine. V kordovski pokrajini na argentinskem jugu, kjer se ravno sedaj izvršuje to naseljevanje, stane n. pr. 1 ha. 15 pezov papirnega denarja. Če nima gotove svote za celo koncesijo, mora vplačati vsaj 5 papirnih pezov; ostanek pa plačuje po 30 pezov 1 ha v triletnih obrokih in 9 odstotnim letnim obrestovanjem. — Tako ga stane 1 ha 34, 50 pezov.

Ako bi laški priseljenec ne imel že z doma lakote in trpljenja za nerazdružljiva spremljevalca, bi seveda ne mogel shajati. Tako pa dela kot črna živina s svojo družino malone noč in dan in strada, kakor zna v Evropi samo Lah stradati. Še indijski kuli bi ne mogel tekrovati z njim. V borni koči (raucho) prebiva, ki si jo sam napravi iz ne-žgane opeke, ali prav za prav on prebiva z družino pod milim nebom, in raucho ima samo za shrambo. Leži na tleh, kamor si pogrne par ovčjih koz; gorko podnebje mu daje največjo slobodo v obleki; na pol je oblečen v stare cunje, na pol ali še več je pa razgaljen; je samo turščno moko, čebulo, česenj in kedar je največji praznik, si zakolje tudi kako slabo, največkrat bolešno ovco.

Tako živi argentinski kmet in tako mora živeti, če hoče shajati. Če padajo cene pridelkom, si colono brez dolzega premišljevanja pomaga s tem, da malo več strada in malo več dela. Nekaj si tako vender-le zasluži.

L. 1884 je preračunila vlada, da znašajo proizvodni troški za 1 tono pšenice 34 pezov; letos potroši vsak priseljenec nekako 12 — 56 pezov za 1 tono.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. avgusta.

Odločen odgovor so dali gorenje-avstrijski katoliški možje, zbrani na shodu v Esternbergu dne 11. t. m. Sklenili so resolucijo, v kateri izrekajo zaupanje vsem gorenje-avstrijskim konservativnim poslancem. „Posebno pa naglašajo svoje prepričanje, da poslanca Doblhamer in Zehetmayr z glasovanjem za celjsko postavko nista le nič škodila avstrijskim Nemcem, temveč pokazala nemško pravičnost. Shod izraža odločno nevoljo, da staremu nemškemu imenu delajo sramoto s takim humbugom in s tako divjo gonjo proti „konservativnim poslancem.“ To je odgovor nemških katoliških mož na nemško-nacionalni krik o zatiranju nemštva.

Zdravstveno stanje — nemške levice. Pred nekaj dnevi je bilo brati v raznih dnevnikih, da se nemški levici polagoma zopet povrača zdravje in bati se je že bilo, da popolno okreva. Toda ta povrat je trajal le malo časa, kajti že zopet je iz-

nasekal o protikršćanski smeri in delovanju našega predstojnika pri oddelku za bogočastje in nauk, ter sploh o naših žalostnih cerkvenih in društvenih razmerah: kako se potem vse to vjema z dejstvom, nam vsem znanim, da si isti predstojnik prizadeva pri vsaki priložnosti kazati se prijatelja cerkvi in duhovščini — kaj drugzega hoče kazati s tem, da ravno katoliške duhovnike, sprejevši jih v svojo službo, postavlja na važnejša mesta po deželnih šolskih in vzgojnih zavodih (kakor na mesta ravnateljna, upravitelja, prefekta itd.) Ali dela to za to, ker želi, da bi dobila cerkev večji upliv na te zavode? ali morda zato, da zamaši usta nekaterim drugim duhovnikom, ki se ne bodo z lepa predrznili napadati zavodov, katerim je na čelu brat duhovnik? ali zato, da morejo po duhovnikih lažje vzdržati vnanjo disciplino? ali zato, da se s tem prikrije proticerkveni duh teh zavodov? ali zato, da se s temi duhovniki tako ravna, da jim postane služba kmalu neznošna in se potem svetu more praviti, kako se je poskušalo dati vzgojo v roke duhovnikom, a da se je pokazalo, da so zato nesposobni? Jeden izmed teh gospodov se je v resnici vže službi odpovedal; a ni dvojbe, da predstojnik pri namešćanju pazi tudi na to, kakošne ljudi namešća. — Pa tega nečem sedaj natančneje preiskovati: odgovoril bom morda drugi pot, ako mi Bog da zdravje in dobre volje in se še nisem preveč zameril svitlemu Phoebus-Apollonu, da on uredniku „Slovenca“ in cenzoru utegne razgnati „nubila“ bo-

gubila jeden del propalega telesa; odpovedal se je namreč nje član dr. Soblieslav Klucki ter odložil mandat „iz zdravstvenih oziror in osebnih vzrokov“. Odstopivši poslanec je zastopal mesto Tešin in pripadal nemško-liberalni stranki. Ako bode v taboru levice tako razsajala kužna bolezen, potem jo kmalu položé na mrliški oder.

Nova koalicijska? „Moravska Orlice“ je izvedela iz „zanesljivega vira“, da se snuje druga izdaja koalicijske, v kateri bodo odločevali Poljaki z nemškimi liberalci. Novo ministerstvo bode po istem viru Badeni-Chlumecky. Imenovani list zanikuje vest nekega mladočeskega lista, da Čehi dobé v kabinetu svojega zastopnika v osebi prof. dr. Rande, pač pa bode ta v ministerstvu dva češka plemenitaša. Če je kaj resnice na tem, bodo zopet Poljaki na konju.

Nemiri v Makedoniji še vedno niso potihnili. Dan za dnevom se prikazujejo nove vstaške čete na raznih krajih Bolgarije in Makedonije. Dne 14. t. m. je turška vlada brzojavno zaukazala, da se vrnejo k svojim vojaškim četam vsi v Solunu biva-joči častniki in rezervniki, poleg tega pa tudi vsi deželnobrambovci. Ker se poslednji pozovejo navadno le v največji sili, vsled tega je sklepati, da so zamere postale veliko resnejše. Redjeb paša je moral prevzeti poveljništvo nad vsemi četami v Makedoniji. Tudi na polotoku Kassandra se je pokazala prošli teden vstaška četa, ki šteje nad 90 dobro oboroženih mož. Pri mestu Nevrekeop ob cesti Melnik-Strumnica je bilo pretekle dni več manjih prask. V vasi Raslo so se pa vstaši posluževali dinamita ter požgali velik del omenjene vasi.

Protest zoper italijanski narodni praznik. Iz Rima se brzojavno poroča, da so izročili včeraj trije katoliški časniki, zastopniki mest Turina, Genove in Rima, papežu krasno spomenico, v kateri izražajo svoje največje nasprotje proti narodnemu prazniku 20. septembra. Spomenica je podpisana od mnogih odličnih mož. Papež jih je preprijazno sprejel, ter izražal upanje, da se bode vršila nameravana slavnost mirno, in ne bode provzročala nikakih neprijetnosti. Slavnost ne bode kalila veselja nad dobrim vspehom pri zadnjih občinskih volitvah. Konečno je priporočal časniki, naj resno in vztrajno delujejo povsodi za sveto vero in ne posnemajo onih časnikov, ki dan na dan grde in zasmehujejo papeštvo.

Nedeljski počitek v Italiji. Že dalje časa ugibajo liberalni krogi, kako bi zagotovili uradnikom, obrtnikom in delavcem jeden dan počitka v tednu. Nižji uradniki in uradni slugi so že neštevilnokrat pismeno izražali svoje zahteve dotičnim ministerstvom, toda o kakem počitku ni dosedaj ne duha ne sluha. Državni in deželni uradi so sicer ob nedeljah zaprti za občinstvo, toda uradniki morajo dohajati polnoštevilno v pisarne. Uradni predstojnik, mesto da bi v cerkvi opravil nedeljsko dolžnost, gre v svojo pisarno. Da tam ne rešuje uradnih opravil, je umevno samo po sebi, kajti taki gospodje še v

jazni in nenaklonjenosti, da mi zopet dasta prostora v „Slovenca“.

IX. A slednjič ne zamerite g. urednik, da se je ta pisarija bolj raztegnila, kakor sem sam sprva hotel: pa bilo je za prvi pot veliko tega na rovašu; obetam, da bom drugi pot krajši, a morebiti zanimiveji; utegnili bi biti več Phoebus-ove svetlobe, da n. pr. razsvetli rajsko svobodo, katero pot njegovo današnjo vlado uživajo nekdanjega popovskega jarma in diletantstva osvobojeni učitelji in verniki boginje „Pedagogije“, kateri so dandanes postali pravi παῖδαρχοι v onem izvirnem pomenu kakor pri starih Grkih in Rimljanih.

Da, v resnici! Skoro bi bil pozabil opravičiti se pri cenjenih čitateljih in jim povedati, zakaj teh čisto hrvatskih razmer nisem objavil v kakem hrvatskem, temveč v slovenskem, pa celó v „klerikalnem“ strogem „Slovenca“. Prvo sem pač že pojasnil v začetku tega spisa; treba bi bilo še dodati, da se morda tudi bratje Slovenci česa naučé iz naših razmer. Drugič zato, ker hren in paprika spadata v jed, katera jih more prenašati, a nikakor ne v kak naš sladki „Koch“. Tretjič zato, ker pri nas jako jasno in tako, da lahko vsak občuti, izvršujejo znani narodni izrek: „Kdor istino gode, ga z godalom po prstih bijejo.“

A sedaj z Bogom, gospod vrednik, ter ostajam Vaš za zabelo in čišćenje krvi pripravi

Hrvatski „Hren“.

delavnikov nimajo ali nočejo imeti posebno veliko opravila. Predstojnik pride le zato v pisarno, da prebere nekaj časopisov, spiše svoja zasebna pisma ali pa se razgovarja s svojimi znanci, ki ga ob takem času navadno obiskujejo. Ker pa uradni vodja tako „pridno dela“, morajo delati tudi vsi nižji uradniki in slugi, in so prisiljeni potrpežljivo čakati, kedaj se zljubi predstojniku zapustiti svojo pisarno. Liberalno časopisje se v novejšem času na vso moč ustavlja tem naredbam. Z vso odločnostjo se zahteva tedenski počitek. Ta počitek se pa lahko do- loči po njihovem mnenju na katerikoli dan v tednu; za nedeljo jim itak ni veliko mari.

Socijalistično gibanje v Carmauxu. Steklarski delavci so s štrajkom tako daleč dohnali, da jih je tovarniško podjetje razun nekaterih izjem odpustilo iz dela. Včeraj se jim je izplačala plača za zadnjo polovico meseca julija in pri tej priliki se jim tudi izročile delavske bukvice. Danes ali jutri si poišče ravnatelj Resseguier novih delavnih močij in šele potem se bode videlo, koliko starih delavcev bode vsprejel z nova v svoje tovarne. Ta hud udarec si pa nameravajo socijalisti s tem olajšati, da bodo prirejali mnogoštevilne shode in pri teh shodih pobirali za svoje trpeče sodruge. Socijalistični poslanec Jaures se je pismenim potom obrnil do vseh socijalističnih občinskih zastopov, obrtnih zdru- g in društev, da nabirajo milodare za svoje so- mišljenike. Vender se jim pa to ne bode tako gladko steklo, kakor menijo socijalistični kolovodje, kajti vseh štrajkujočih delavcev je nad 1200, kateri potrebujejo vsak mesec 70.000 frankov, ako se ho- čejo brez dela preživeti.

Angleški prestolni govor in dogodki v Kini. Nekateri angleški časniki trdijo, da se je v prestolnem govoru vse premrzlo omenjalo o zad- njih groznih dogodkih na Kitajskem. To se je pa po njihovem mnenju storilo le vsed tega, ker me- nijo, da angleški misijonarji več škodijo, kakor pa koristijo. Državni podtajnik, M. Curzon, se je baje izjavil, da bi se to ne bi bilo pripetilo, ko bi bili ti angleški državljani trgovci, mesto da so misijo- narje. Ta izjava je pa vsekako zelo jalova. Ako bi bilo namreč tako, bi že morda ne imeli v teh krajih nič katoliških misijonarjev. Razvidno je torej, da so angleški misijonarji po največ sami vzrok, da se jim gode take krivice. Oni Kitajcem s svojim vzgle- dom prav slabo potrjujejo evangelijske resnice, ker se namreč preveč ponašajo s svojim bogastvom in bogataškim življenjem, nasprotno pa žive katoliški misijonarji jako skromno.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. avgusta.

(Odgovor.) Sobotni „Slov. Narod“ piše v neki „dnevni“: — Kdo izsesava delavce tako, kakor „Kat. Tisk.“, kateri smo že pred dvema leti očitali, da nekemu dekletu za najsturno delo na dan plačuje na teden 1 gld. 20 kr., tedaj 20 kr. na dan? „Slo- venec“ je takrat to očitanje molče pogoltnil, torej je bilo in je najbrž tudi še danes resnično. — Samo zaradi tega, da ne bode „Narod“ našega molčanja na njegovo pisarjenje imel za pritrjevanje, odgo- varjamo: a) da v ljubljanskih tiskarnah sploh ni najsturnega dela na dan; b) da se je dotično dekle ob času, ko je dobivala 1 gld. 20 kr. na teden, še-le vadila vkladanja, in mislimo, da tudi v „Narodni tiskarni“ ne plačujejo vajencev tako, kakor izučene delavce. Vprašajte danes ono vkladalko po tedenski plači!

Vodstvo „Katol. Tiskarne“.

(„Sl. Narod“ na preži.) Takozvana „mrtva se- zona“ ali doba kislih kumar je za „velike“ časnike najžalostnejši čas; nedostaje jim senzančnih in pi- kantnih dogodkov, katere bi ob pasjih dneh svojim čitateljem polagali gorke na krožnik. Kako si po- magajo, nam kaže glasilo slovenske inteligencije v sobotni številki, pišoč doslovno: „Dasi se sedaj niti ne ve, kdaj se bodo začele volitve v kranjski deželni zbor, lotili so se naši klerikalci že z vso silo agi- tacije. Z dežele prihajajo glasovi („Narod“ sliši že travo rasti), da so kaplani že začeli laziti okolu vo- lilcev (kakor Indijanci), jim obetati zlate gradove in dolgoletne odpustke, jim groziti s peklom in večnimi mukami (ali tudi z natezalnici?), ako ne prisežejo na zastavo klerikalizma. Tudi proti „Slov. Nar.“ in „Rodoljubu“ se je novič začela gonja (reveži!); najnavadnejše in najmilejše sredstvo, odvr- čati ljudstvo od teh listov, je grožnja, da bo „ferda- man“, kdor ju le v roke vzame. Svoje prijatelje in somiš-

ljenike na deželi prosimo, naj nas o klerikalni agitaciji natančno informujejo. Zlasti naj gledajo, da gg. kapelani ne bodo prestopili agitaciji po kazenskem zakonu določenih mej; kjer bi se to zgodilo, tam naj se brezobzirno pokliče na pomoč sodišče." — Vsak razsoden človek katerekoli stranke ali političnega mišljenja nam pritrdi, če rečemo, da je taka pisava izrodek uprav orijentalne domišljije in skrajne nespravljalivosti. Pri „Narodovih“ so menda vsi popolnem nervozni, da bevkaajo že na moža v luni, ki jim pogleda skozi lino. Prepričani smo, da bi „N.“ gotovo imenoma navel vse kapelane, ki groze liberalcem „s peklo in večnimi kaznimi“, ko bi le zanje vedel. Največja sramota pa je za „svobodoljubni“ „Slov. Nar.“, da prav mažarski kliče biriče in policijo na pomoč. Gospoda, to vas znači, da niste še ničesa pozabili tekom let, a se tudi ničesa ne naučili. Siloma nam dokazujete, da ste popolnoma duševno jedini z Narodovci z leta 1870—75, ki so se z ravno tistimi sredstvi borili proti Piju IX., proti cerkvenemu zboru, proti konkordatu, za mejverske zakone itd., kakor vi proti Leonu XIII. in njegovim idejam. Dobro, da smo se ob vaših škandaloznih podlistkih o celibatu, o b vaših 4000 itd. že vsega navadili; par goldinarjev kazni v ubožno blagajno, ali če bodo sodniki (n. pr. dr. Ferjančič) diktirali tudi kaj hujšega, nič ne dene. Le tožite, da boste ob teh suhih časih svojim voditeljem dali vsaj kaj zaslužka! Če že morate v prihodnje dalje lagati, vsaj toliko bodite duhoviti, da ne meljete starih praznih čenč in fraz.

(Povodom cesarjevega rojstnega dneva) so imeli včeraj ob 10. uri prevzvišeni knezoškof slovesno pontifikalno sv. mašo z zahvalno pesmijo. Navzoči so bili: deželni predsednik bar. Hein, deželni glavar Detela z dežel. odborniki, deželnega sodišča predsednik pl. Kočevar, fin. prokurator, dvorni svetnik dr. Račič, župan Grasselli, trgovinske zbornice predsednik Perdan ter velika množica vernega ljudstva. — V imenu deželnega odbora, ljubljanskega mesta, trgovinske zbornice, kmetijske družbe, veteranov ter društva rudečega križa je sporočil deželni predsednik brzojavno voščilo in zagotovilo neomejene zvestobe in udanosti presvetli. cesarju. — Vojaška sv. maša opravila se je radi odsotnosti ljubljanske posadke na dvorišču Franc Jožefove vojašnice v prisotnosti jedne stotnije polka Belgijcev, topničarskega in sanitetnega oddelka in vojnega oddelka c. kr. oskrbovališča ob 9. uri. Sv. mašo je služil č. g. dr. Jan. Ev. Krek v prisotnosti mnogih višjih vojaških dostojanstvenikov, c. in kr. umirovljenih častnikov in njih rodbin. Pesamezne oddelke sv. maše naznanjal je trobentač, ker ni bilo vojaške godbe, in strel stotnije. Po sv. maši se je podelil zbrani vojni blagoslov z najsvetejšim. Na to je sledile defilovanje.

(Cesarjev dar.) Presvetli cesar je podaril usmiljenim bratom 400 gld. za novo bolnico v Kandiji pri Novem Mestu.

(Birmovanje v Št. Vidu.) Na Vel. Šmaren dne 15. avgusta se je vršilo birmovanje v Št. Vidu pri Zatišini. Prejšnji dan popoldne lilo je skoraj neprenehoma, kljub temu se je vršil sprejem prevzvišenega knezoškofa prav slovesno. Cerkve, duhovnišče in druga poslopja so bila lepo okrašena z raznimi zastavami. Ob pol 9. uri opravili so prevzvišeni daritev svete maše. Stopili so potem na leco ter v krepkih in izbranih besedah pokazali po reku: „Kdor hoče za menoj, naj zataji sam sebe“, kako se moramo zatajevati pri spolnovanju šeste zapovedi. Na to je sledilo birmovanje 886 otrok, največ iz domače župnije, čez 200 pa iz sosednih. Naj tukaj še dostavim, da je župna cerkev šentiviška prav lično po potresu že prenovljena.

(Z Bleda.) [Koncert blejskega pevskega društva dne 15. avgusta.] Veliko sem sicer pričakoval, ker sem od mnogo strani le hvalo slišal, a priznati moram, da so me naši vrli pevci in pevke nad vse presenečili. V svoji oceni hočem biti nepristransk, ker vem, da imam pred seboj kmečke fante in dekleta, ki so nam priredili v vsakem oziru dovoljen koncert. Z nekako lahkoto, gotovostjo in natančnostjo so prepevali v največje občudovanje svojih poslušalcev. Veliko spretnost mora že gotovo imeti zbor, da si upa nastopiti z Huba-

dovimi narodnimi pesni. Najbolj nas je pa iznenadila tretja točka. Tu je naš pevski zbor v največji meri pokazal, da je zmožen za koncert. Največjo hvalo zasluži njih spretni pevovodja gosp. nadučitelj Rus. Znani kvartet gospodov učiteljev je prav dobro izvel svoje točke. S čudovito spretnostjo pa je na glasoviru spremljala „Venec slovanskih narodnih pesni“ g. Kleinekova. Udeležba koncerta je bila naravnost rečeno slaba. Počastila je sicer koncert visokorodna knezova in grofova družina, a drugi tujei se zanj niso kaj posebno zanimali, najbrže jim je bil prenaroden. Veliko preglavice je napravil tudi neprilično izbran prostor v Lujzinih toplicah. Kar nas je priprostih Slovencev, se tu ne moremo domače čutiti, čutili smo to že zadnjič pri novi maši. Gostje gostilničarja so imeli za koncert prost vhod. Tu so večerjali ter med petjem brezobzirno rožljali po krožnikih, nam v svarilo, da se v prihodnje semkaj več ne silimo. Da ni bilo veliko gostov iz sosesčine, je razumljivo. Na deželi se koncerti ne prirejajo v pozni nočni uri. Da se priprostim domačinom tudi kaj privoščiti, bi bilo umestno, stojišča oddajati kolikor mogoče po nizki ceni. Krono kmet ali rokodelc težko dasta za koncert. Toliko v pouk, vsaj sem rekel, da hočem odkrito povedati svoje mnenje.

(Iz Zagorja.) V ponedeljek, t. j. 12. t. m., imeli smo proti večeru precejšen naliv. A kako nas iznenadi, ko nakrat prihrumi velikanska voda od Kotredeža ter z Lok. Tako velika je bila, da jo stari ljudje še ne pomnijo. Praviijo, da se je gori oblak utrgal. Voda je odnesla nekaj hlobov, cesto močno razdrapala, nekaj jezo porušila, poljske pridelke z blatom zasula, nekaj pa odnesla. V bližnji vasi na Rovih je tudi toča pustila nekoliko nasledkov. — Te dni so pri nas pričeli s pripravami za vodovod. Delo vodi inženier Kovač.

(Potovanje na narodopisno razstavo češko v Pragi.) Na našo sobotno notico smo vsprejeli od priprav. odbora zagotovilo, da se bode vlak v nedeljo zjutraj na Dunaju, kamor dospe okoli 7. ure, mudil 2 do 3 ure. Vsak vdeleženelec bode tedaj lahko pri sv. maši in ker bode, kakor odbor upa, gotovo tudi več duhovnikov mej izletniki, se v kaki dunajski cerkvi lahko opravi skupna sv. maša za izletnike. — Tudi na drugo željo, da bi vlak odšel iz Ljubljane v nedeljo popoldne, se bode odbor ako le mogoče še oziral. — Vdeležencem se naznanja, da bodo vozni listki veljali eden mesec dnij, to je do vštetega 30. septembra. Ne glede na postaje mej Prago in Dunajem more vsak vdeleženelec na povratku pretrgati potovanje dvakrat mej Dunajem in Ljubljano. Ker je na Dunaju zveza mej južno in Fran Josipovo železnico jako neugodna, sklenil je odbor, ne potovati preko Tabora, ampak po državni železnici čez Brno, Pardubice, Kolin i. t. d., torej po najlepših krajih čeških. Iz Trsta do Ljubljane ne pojde poseben vlak, torej se morajo rodoljubi mej Trstom in Ljubljano pridružiti v Ljubljani, to je pravočasno dospeti v Ljubljano. Unanje vdeležence prosimo, naj pošiljajo denar nemudoma ali najdalje do 26. t. m. jednemu odborniku. Vozne cene veljajo do Prage in nazaj.

(Shod veterancev.) Predsednik nižjeavstrijske zveze veterancev je sklical shod, ki se je pričel preteklo soboto. Kranjske veterance zastopa načelnik g. J. Mihalič. Na dnevnem redu je preosnova vseh enakih društev.

(Odlikovan bučelar.) Znani gorenjski bučelar g. M. Ambrožič je dobil na bučelarske razstavi v Lipskem zlato in srebrno kolajno. Razstavo je počastil s svojo prisotnostjo saski kralj Albert.

(Živinska kuga.) Od 7.—14. t. m. se v tostranskih deželah ni pojavila živinska kuga in je torej tostranska državna polovica od 14. t. m. prosta te živinske bolezni.

(Premovanje konj) se bode letos vršilo na Kranjskem meseca septembra, in sicer dne 2. v Bohinjski Bistrici, dne 3. v Lescab, 4. v Kranju, 5. v Kamniku, 6. na Vrhniki, 7. v Ribnici, 9. v Št. Jerneju in 10. v Trebnjem.

(Razpisane službe.) Na jednorazrednici v Hotiču je izpraznjeno mesto učitelja-vodje. Prošnje je vložiti do 31. t. m. pri okrajnem šolskem svetu v Litiji. — Na obrtni ljudski šoli v Idriji je razpisano mesto veroučitelja z X plač. razredom. Prošnje do 1. sept.

rudniškemu ravnateljstvu v Idriji. — Službo diurnista je nastopiti 1. sept. pri okrajnem glavarstvu v Krškem.

* * *

(Iz Maribora), dne 16. avg. Zavod tukajšnjih čč. šolskih sester je imel 15. t. m. lep domač praznik, 11 kandidatij je dobilo redovno obleko iz rok preč. g. knezoškofa. Ob 7. zjutraj so zapeli škof pred bogato olupšanim oltarjem „Veni Creator Spiritus“. Med škofovo mašo so prejele kandidatije sv. obhajilo. Po sv. maši se obrnejo škof do klečečih kandidatij in jih slovesno vprašajo; kaj zahtevate od mene? Odgovor: „Zelimo v ljubezni in usmiljenju božjem redovne obleke sv. Frančiška, želimo po pravilu III. r. sv. Frančiška živeti in se popolno posvetiti odgoji mladine v zavodih šolskih sestra. Na to so jim škof v prelepem govoru na srce položili, naj se z gorečo molitvijo vredne store milosti in usmiljenja božjega in naj si izvolijo za svoje geslo besede sv. Frančiška: „Moj Bog in moje vse.“ Zdaj blagoslov škof obleko in prstane ter jih dajo novim sestram med lepimi molitvami. Slovesno-resni odgovor: „regnum mundi“ je bil odgovor, da so voljne vse spolnovati. Z hvalno pesmijo se je končala prelepa slovesnost, katero so vsi navzoči, posebno sorodniki ginjeni spremljevali.

(V Palestino) je odpotoval 15. t. m. provincijal usmiljenih bratov v Gradcu o. Emanuel Leitner, da nadzoruje ondote redove. Koncem septembra se povrne zopet nazaj.

Telegrami.

Levov, 18. avgusta. Tukajšna obrtnijska zbornica je sklenila, prositi nekdanjega predsednika poslanske zbornice, dr. Franca Smolka, kateri je popolno ozdravel, da prevzame zopet deželnozbornski mandat.

Budimpešta, 17. avgusta. Knez primas je izdelal navodila, po katerih se imajo ravnati ogerski katoličani, ko stopi v veljavo novi cerkveni zakon. Ta navodila bode škofovska konferenca potrdila in morda tudi razširila.

Madrid, 18. avgusta. Na postaji Olot sta trčila dva z žitom napolnjena železniška vozova ob prihajajoči osončni vlak ter se popolno razbila.

Berolin, 18. avgusta. Danes je vložil cesar temeljni kamen za spomenik cesarja Viljema I.

Pariz, 17. avgusta. Poroča se, da je francoska vlada odpovedala italijansko-tuneško trgovinsko pogodbo.

London, 18. avgusta. „Reuters-Office“ se poroča iz Hongkonga, da je 13. t. m. odposlana komisija, ki ima preiskati zadevo glede umora misijonarjev, srečno dospela v Ku-čeng in prijela več sumljivih oseb.

Umrli so:

17. avgusta. Leopold Pečnik, mizarjev sin, 6 let, Kravja dolina, baraka, plućna tuberkuloza. — Leopold Slovša, mesar, 38 let, Poljanska cesta 57, vnetje stanišne mreže. — Frančiška Jevc, kajžarica, 34 let, Črna Vas 25, srčna hiba.

V bolnišnici:

15. avgusta. Frane Modrijan, gostač, 56 let, cachexia. 16. avgusta. Jakob Likar, rudarski nadzornik, 46 let, jetika.

498 1—1

Silvija in Evgen Lah naznanjata v svojem in hčerke Vide imenu vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je njih preljubljeni sinček, oziroma brat

Josip

danes dopoldne ob 9¹/₂ uri po kratki in mučni bolezni v nežni starosti 7¹/₂ meseca mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se bode vršil v torek, dne 20. t. m., ob 4. uri popoldne iz hiše št. 170.

Pokojnik bodi priporočen v prijazni spomin!

V Kranju, dne 18. avgusta 1895.

Mesto vsacega posebnega naznanila.

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
raznamovanih
menic in vrednostij

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
17	9. zvečer	740.9	13.1	sr. svzh.	del. oblac.	0.0
18	7. zjutraj	742.1	8.9	sr. svzh.	megla	
	2. popol.	741.4	20.1	m. vzh.	jasno	0.0
18	9. zvečer	741.9	13.7	sl. svzh.	jasno	
19	7. zjutraj	741.9	8.8	sl. svzh.	megla	0.0
	2. popol.	749.9	21.4	sr. vzjvzh.	jasno	

Srednja temperatura 17. in 18. avgusta 14.4° in 14.2°, ozir. za 4.3° pod in 4.4° pod normalom.

Največja izbira

po najnižjih cenah
trakov, čipk,
volnenega in svilnatga žameta, pliša, svil-
natga blaga, pozamenterije, ovetlilo, peres.

Modreci

najboljše kakovosti, 412 9-8 a
poletne bluze za gospé, rokavice iz tkanine,
svile in sukanca, nogavice, pasovi, mrežasti
telovniki, klobuki in slamniki za gospé in
otroke itd. dobé se pri

K. Recknagel

v Ljubljani, mestni trg št. 24,
nasproti rotovžu.

Hiša na prodaj.

Iz proste roke **prodá se** radi družinskih
razmer **novó zidana hiša v Vod-**
matu št. 65.

Več o tem pri lastniku hiše. 490 3—3

Št. 13.619 da 1895.

(495 3—2)

Razglasilo.

C. kr. finančno ravnateljstvo za Kranjsko daje
s tem na splošno znanje, da se bode

pehotna vojašnica v Rudolfovem

s pritliklino vred prodala potom javne
dražbe.

Dotična obravnava, katere se lahko udeleži z
ustnimi ponudbami ali pismenimi oferti, se bode
vršila **dné 21. septembra 1895. l. ob 10. uri**
dopolodne pri c. kr. glavnem davčnem
uradu v Rudolfovem.

Izklicna cena iznaša 25.100 gld. — Vse drugo
je razvidno iz natančnejšega razglasila, ki je ob-
javljeno v uradnem listu Ljubljanskega časopisa št. 186
z dné 16. avgusta 1895.

C. kr. finančno ravnateljstvo

v Ljubljani, dné 12. avg. 1895.

Najboljše kakovosti, blago-
dejen, oživljajoč, krepien, in
zlasti sredstvo za vzbujanje
teka je

Želodčni ali

Marijaceljski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 du-
cate steklenic 4 gld. 80 kr.

Dobiva se v 441 6

lekarni Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani, zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošilja.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Št. 7793.

Razpis službe.

497 3—1

Pri deželnem mostu v Krškem oddá se s 15. septembrom t. l.

služba mostninarja

v provizorični lastnosti proti mesečni plači tridesetih goldinarjev
in pravici do uporabe jedne sobe kot prosto stanovanje.

Prositelji za to mesto morajo biti v položaju, da položé sto (100) gol-
dinarjev varščine ter imajo dotično s kolekom 50 kr. kolekovano prošnjo, ob-
loženo s šolskimi spričevali in dokazili o starosti, stanu, znanji slovenskega in
nemškega jezika ter dosedanjem službovanji najdalje

do 5. septembra t. l.

podpisanemu deželnemu odboru doposlati.

Od dež. odbora kranjskega.

Ljubljana, dné 18. avgusta 1895.

Cesarsko-jubilejne cerkvostavbene srečke po 1 gld.

20 1

Glavni dobitek

Zadnji mesec.

30.000

goldinarjev

vrednosti.

Srečke priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

Preselitev.

Zaloga šolskih knjig, molitve-
nikov, podobic, pisalnega orodja itd.
in knjigoveznica

Henrik Ničman

Štari trg šte. 5,

oboje lastnina „Katol. tiskovnega društva v
Ljubljani“, je sedaj v lastni hiši,

Vodnikove ulice šte. 2,

kjer se nahaja tudi „Katol. Tiskarna“.

Stavbeno podjetništvo in konstrukcijski birô

Inž. B. Boškovec

in arhitekt 465 5—5

O. Dvořak

v Ljubljani,

prevzema izvršitev novih hišnih stavb, jezov itd, prezidavanja,
poprave, po najnižjih cenah, zagotavljajoč solidno delo. — Izdeluje vse
v stavbinsko stroko spadajoče načrte in proračune v najkrajšem času.

↳ Lattermannov drevored nasproti „Nár. domu“. ↳

Dunajska borza.

Dné 19. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100	gld.	95	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	„	20	„
Avstrijska zlata renta 4%	123	„	20	„
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	„	25	„
Ogerska zlata renta 4%	123	„	10	„
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	100	„	—	„
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1069	„	—	„
Kreditne delnice, 160 gld.	397	„	35	„
London vsta.	121	„	25	„
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	„	27 1/2	„
20 mark bankovci	11	„	85	„
20 frankov (napoleonor)	9	„	62	„
Italijanski bankovci	45	„	75	„
C. kr. cekini	5	„	72	„

Dné 17. avgusta.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151	gld.	50	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158	„	75	„
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195	„	50	„
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100	„	—	„
Tisine srečke 4%, 100 gld.	145	„	75	„
Dunavske vravnave srečke 5%	130	„	—	„
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107	„	25	„
Posojilo goriškega mesta	112	„	—	„
4% kranjsko deželno posojilo	99	„	25	„
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	„	90	„
Prioritetne obveznice državne železnice	225	„	—	„
„ „ južne železnice 3%	171	„	60	„
„ „ južne železnice 5%	181	„	50	„
„ „ dolenskih železnic 4%	99	„	50	„

Kreditne srečke, 100 gld.	205	gld.	—	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140	„	—	„
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17	„	50	„
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	„	50	„
Salmove srečke, 40 gld.	70	„	—	„
St. Genois srečke, 40 gld.	72	„	—	„
Waldsteinove srečke, 20 gld.	53	„	—	„
Ljubljanske srečke	23	„	—	„
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	170	„	25	„
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3510	„	—	„
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	549	„	—	„
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	110	„	50	„
Dunajskih lokal. železnic delniška družba	77	„	50	„
Montanska družba avstr. plan.	96	„	—	„
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168	„	50	„
Papirnih rubljev 100	129	„	75	„

↳ Nakup in prodaja ↳

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri šrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobika.
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

↳ Pojasnila ↳ v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti

↳ naloženih glavnice. ↳